

БРЗИНА ЧИТАЊА, БРОЈ ГРЕШАКА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНОГ КОД ДЕЦЕ МЛАЂЕГ ШКОЛСКОГ УЗРАСТА

Невена Р. Јечменица, Славица М. Голубовић

Универзитет у Београду, Факултет за специјалну едукацију и рехабилитацију

Читање представља комплексну когнитивну способност, која у себе укључује координацију низа окуломоторних и перцептивних процеса, као и способност разумевања прочитаног. Циљ истраживања је утврђивање брзине читања, броја грешака и способности разумевања прочитаног код деце млађег школског узраста. Испитивани узорак чини 75 деце III и IV разреда, и то 36 дечака (48%) и 39 девојчица (52%). За процену способности читања примењен је Трoдимензионални тест читања, који представља адаптацију стандардизованог теста Хелене Сакс и намењен је процени брзине читања, броја грешака и разумевања прочитаног материјала. Истраживање је обављено током 2017. и 2018. године у основним школама „Иван Горан Ковачић“ и „Краљ Петар I“ у Београду.

Истраживањем је утврђено да деца из узорка читају текст за просечно 57.78 секунди ($SD=23.01$), при чему деца трећег разреда читају текст за просечно 65.81 секунди ($SD=26.23$), док деца четвртог разреда у просеку читају текст за 50.37 секунди ($SD=16.73$), што је у складу са узрастним нормама Хелене Сакс. Између деце трећег и четвртог разреда утврђене су статистички значајне разлике у брзини читања, у корист деце четвртог разреда ($t=3.06$; $df=73$; $p<.05$). Анализом добијених резултата утврђено је да је просечан број грешака приликом читања код деце из узорка у складу са узрастним нормама ($AS=3.33$; $SD=3.09$), при чему деца трећег разреда праве просечно више грешака у читању ($AS=4.03$; $SD=3.85$) у односу на децу четвртог разреда ($AS=2.69$; $SD=2.01$), без утврђивања статистички значајних разлика ($p>.05$). Разумевање прочитаног материјала деце из узорка је такође у складу са узрастним нормама, чему говоре у прилог просечне вредности броја наведених чињеница приликом препричавања текста ($AS=6.93$; $SD=2.05$), док су деца трећег разреда навела просечно мањи број чињеница приликом препричавања текста ($AS=6.47$; $SD=2.49$) у односу на децу четвртог разреда ($AS=7.36$; $SD=1.46$), без утврђивања статистички значајних разлика ($p>.05$).

Резултати истраживања су показали да је брзина читања статистички значајно повезана са бројем грешака и разумевањем прочитаног, с обзиром да су деца која су мање времена читала задати текст имала боље разумевање прочитаног текста ($r=-0.54$; $p<.05$). Са друге стране, дуже време читања је према нашим резултатима пратио већи број грешака ($r=0.31$; $p<.05$). Такође, боље разумевање прочитаног текста је статистички значајно повезано са мањим бројем грешака приликом читања ($r=-0.27$; $p<.05$), што показују резултати нашег истраживања.

Анализирајући појединачне резултате деце из узорка у односу на норму Хелене Сакс утврђено је да 13.33% деце има брзину читања мању у односу на узраст, 6.66% деце прави већи број грешака у односу на узраст, док 4% деце има лошије разумевање прочитаног материјала у односу на узраст. С обзиром да читање и писање представљају најзначајније чиниоце у процесу стицања знања у школи, непходна је примена одговарајућих поступака и процедура за препознавање, дијагностику и третман сметњи у учењу.

Кључне речи: језички развој, читање, разумевање прочитаног.